

מחלקות פנימיות סטאטיות

- הסוג הפשוט ביותר של מחלקה פנימית

```
public class PersistentVersionedString
    implements VersionedString {
    public static class PVSFilter
        implements java.io.FileFilter {
        public boolean accept(java.io.File f) {
            return f.getName().endsWith(".pvs");
        }
    } ...
}
```

4

תוכנה 1 - חלק 8

חלק 8

מחלקות פנימיות, טיפוסים מנייה, אתחול והשתקפות

1

תוכנה 1 - חלק 8

שימוש במחלקה פנימית סטאטית

- מחלקה כזו היא מחלקה רגילה לכל דבר, פרט לזה שממה המלא כולל את שם המחלקה החיצונית

```
FileFilter filter = new
    PersistentVersionedString.PVSFilter();
File dir = new File("/Projects/oojp");
File[] files = dir.listFiles( filter );
• עצמים מהמחלקה הפנימית הם עצמאיים לחלוטין; אין שום
  קשר בינם ובין עצמים מהמחלקה החיצונית
• אבל בגלל שהפנימית היא מעין שדה של החיצונית, שירותים
  של שתיהן יכולים לגשת לכל שדות המחלקה של שתיהן, גם
  לשדות מוגנים (protected-ו-private)
```

5

תוכנה 1 - חלק 8

מרחב השמות בתוכנית ג'אווה

- מרחב השמות בתוכנית ג'אווה, כפי שהצגנו אותו עד כה, הוא מרחב דורשכתי, כמעט שלם, עם חוקי נראות (visibility) דורמידיים
- שלמות: לכל דבר יש שם; ראינו שניתן להעביר לשירות עצם או מערך אנונימי, אבל לכל טיפוס היה עד כה שם
- `vi.add( new Integer (3) );`
`printPrimes( new int[] { 1, 2, 3, 5, 7 } );`
- דורשכתיים: אוסף של חבילות, שבכל אחת יש מחלקות; שם טיפוס מורכב משם החבילה ושם המחלקה; אוסף החבילות שטוח (אם כי נראה היררכי) ואוסף המחלקות בחבילה שטוח
- דורמידיים: נראות מוחלטת, בחבילה, או ליורשים

2

תוכנה 1 - חלק 8

הגנה על מחלקות פנימיות סטאטיות

- אם המחלקה הפנימית אינה ציבורית (אינה מוגדרת `public`), הטיפוס שלה מוסתר, אבל עצמים מהמחלקה אינם מוסתרים אם יש התייחסות אליהם

```
public class PersVS ... {
    private static class PVSFilter ... {...}
    public static FileFilter getFilter()
        { return new PVSFilter(); }
    ...
}
```

```
FileFilter f = new PersVS.PVSFilter(); error
FileFilter f = PersVS.getFilter(); ok
```

6

תוכנה 1 - חלק 8

בעצם מרחב השמות יותר מורכב

- יש לו יותר משתי שכבות: אפשר להגדיר מחלקות בתוך מחלקות, ואפילו מחלקות בתוך שירותים
- ואפשר גם ליצור מחלקות אנונימיות
- בחלק הזה של הקורס נראה את המנגנונים הללו

3

תוכנה 1 - חלק 8

קשירה של מחלקה פנימית (המשך)

```
Outer x = new Outer();
Outer.Inner y1 = x.getInner();
Outer.Inner y2 = x.getInner();

x.increment(); now x.o == 1
y1.set(); y1.i = x.o == 1
x.increment(); now x.o == 2
y2.set(); y2.i = x.o == 2
y1.get(); returns 1
y2.get(); returns 2
```

10

תוכנה 1 - חלק 8

עוד שימוש למחלקה פנימית

• Version הוא מחלקת עזר במימוש של LinkedVersionedString, עדיף להסתיר אותה

```
public class LinkedVersionedString
    extends VersionedString {
    private class Version {
        ...
    }
    ...
}
```

7

תוכנה 1 - חלק 8

אותה תוצאה עם מחלקה פנימית סטאטית

```
public class Outer {
    public static class SInner {
        private int i;
        private Outer outer; an explicit reference
        public SInner(Outer outer) {
            this.outer = outer; }
        public void set() { i = outer.o; }
    }
    public SInner getInner() {
        return new SInner(this); }
    ...
}
```

11

תוכנה 1 - חלק 8

מחלקות פנימיות לא סטאטיות

- מבנה מיותר בג'אווה; מעט מאוד שימושים אמיתיים. ובכל זאת, מה זה?
- מחלקה של עצמים שכל אחד מהם "שייך" לעצם של המחלקה המכילה ומכיר את שדות המופע שלו

8

תוכנה 1 - חלק 8

תחביר (מסובך) לשימוש במח' פנימיות

- בנייה ישירה של עצם פנימי

```
Outer x = new Outer();
Outer.Inner y3 = x.new Outer.Inner();
```

- הרחבה של מחלקה פנימית על ידי מחלקה רגילה

```
class SubInner extends Outer.Inner {
    public SubInner (Outer outer) {
        outer.super(); } invoke the super's constructor
```

- שימוש בשדה מוסתר של המחלקה החיצונית על ידי הפנימית, ובשדה מוסתר של המחלקה שהחיצונית מרחיבה

```
Outer.this.field Outer.super.field
```

12

תוכנה 1 - חלק 8

קשירה של מחלקה פנימית

```
public class Outer {
    private int o;
    public class Inner {
        private int i;
        public void set() { i = o; }
        public int get() { return i; }
    }

    public Inner getInner() {
        return new Inner(); }
    public void increment() { o++; }
}
```

9

תוכנה 1 - חלק 8

שימוש טיפוסי במחלקה אנונימית

```
interface MouseListener
{ public void mouseClicked(); }
class Button {
Set mouse_listeners = new TreeSet();
public void addMouseListener(MouseListener ml)
{ mouse_listeners.add(ml); }
...
}
b.addListener( new MouseListener() {
public void mouseClicked(Event e) {...}});
```

16

תוכנה 1 - חלק 8

מחלקה מקומית (לא שימושית)

```
public VersionedString someMethod() {
final int fi = 3;
int mi = 4;
class LocalVS implements VersionedString {
public void add(String s) {
int x = fi; ok
int y = mi; compilation error; mi is not final
... }
... }
return new LocalVS();
}
```

13

תוכנה 1 - חלק 8

משמעות הקריאה

• הקריאה

```
b.addListener( new MouseListener() {
public void mouseClicked(Event e) {...}});
```

• היא קיצור של קטע הקוד הבא

```
class ML implements MouseListener {
public void mouseClicked(Event e) {...}
}
ML ml = new ML();
b.addListener( ml);
```

• סכנו את הצורך בשם של המחלקה ML והמשתנה ml

17

תוכנה 1 - חלק 8

תכונות מחלקה מקומית

- מוגדרת בתוך בלוק (בדרך כלל שרות).
- לא סטאטית; אסור להשתמש במילת המפתח `static`
- הטיפוס לא מוכר מחוץ לגוש (שירות) שבו היא מוגדרת, ולכן אין צורך בהגדרת נראות (`private` או `protected`)
- מותר לה להשתמש במשתנים של הגוש (שירות) שבו היא מוגדרת; זו הסיבה להגדרה מקומית ולא סתם פנימית
- העצמים עצמם יכולים לחמוק מהגוש שבו המחלקה מוגדרת, ולכן מותר לה לגשת רק למשתנים שערכם לא ישתנה אחרי סיום פעולת הגוש (משתנים שמוגדרים `final`), אחרת היא הייתה עלולה לגשת למשתנים שכבר לא קיימים
- אין למחלקות כאלה הרבה שימושים

14

תוכנה 1 - חלק 8

סיכום מחלקות פנימיות

- הסוג השימושי ביותר הוא מחלקות אנונימיות, משום שהוא מפצה על היעדר התייחסויות לפרוצדורות בג'אווה
- מחלקה אנונימית מאפשרת להעביר פרוצדורה שהתנהגותה תלויה בהקשר בו הוגדרה (יכולה להשתמש בשדות של העצם ובמשתנים מקובעים של השירות בו היא מוגדרת).
- מחלקות אנונימיות שימושיות בתבניות התיכון `observer`, `strategy` ו-`command`
- מחלקות פנימיות סטאטיות מאפשרות לעצב את מרחב השמות באופן גמיש ולהסתיר מחלקות עזר
- השאר (פנימיות לא סטאטיות ומקומיות) פחות שימושיות
- עדיף להגביל את התלות בין המחלקה החיצונית והפנימית

18

תוכנה 1 - חלק 8

מחלקות אנונימיות (מאוד שימושיות)

- מחלקות אנונימיות הן בעצם הסיבה להגדרה של מחלקות פנימיות ומקומיות
  - משמשות בדרך כלל לאריזה של פרוצדורה שמיועדת להישמר במבנה נתונים להפעלה בעתיד
- ```
Button b = new Button(...);
b.addListener(new MouseListener() {
public void mouseClicked(Event e) {...}});
```
- העברנו לכפתור פרוצדורה שהוא אמור להפעיל כאשר לוחצים על הכפתור; הפרוצדורה הזו תגרום לתוצא הלוואי הרצוי; כדי לגרום לתוצא הלוואי, היא צריכה לשמור התייחסות לעצמים שהיא תשנה את מצבם; פרוצדורה כזו נקראת `closure`

15

תוכנה 1 - חלק 8

## טיפוסי מנייה Enumerated Types

- מג'אווה 5: סוג מיוחד של טיפוס ייחוס (נקרא בקיצור enum)
- מספר סופי (בדרך כלל קטן) של ערכי מנייה (קבועי enum)
- הערכים מופיעים במפורש בהגדרת הטיפוס.

```
public enum DownloadStatus
{CONNECTING, READING, DONE, ERROR }
• הערכים הם כמו שדות static final ולכן נוהג להשתמש בשמות שכל האותיות שלהם גדולות
• ניתן להתייחס אליהם בשם כמו DownloadStatus.DONE
• ערכו של משתנה מהטיפוס DownloadStatus יכול להיות אחד מארבעת הערכים האלה או null בלבד.
```

19

תוכנה 1 - חלק 8

עוד על טיפוסי מנייה

- מממשים את הממשק Comparable. השרות compareTo() מוגדר עפ"י הסדר בו הופיעו קבועי המנייה
- שרות toString() מחזיר את המזהה (כמו DONE), אך ניתן להגדירו מחדש.
- שרות מחלקה (סטטי) valueOf() שהוא ההיפוך של toString() לדוגמא: הקריאה הבאה מחזירה DONE
DownloadStatus.valueOf("DONE")
- שרות ordinal() מחזיר שלם לפי סדר הקבועים החל מ 0. לדוגמא: הקריאה ()ordinal() מחזירה 2
- שרות מחלקה values() מחזיר מערך של כל ערכי ה enum

22

תוכנה 1 - חלק 8

מה עשינו כשאין טיפוס מנייה

- בגירסאות קודמות של ג'אווה היה צורך להגדיר מחלקה או ממשק שבתוכו

```
public static final int CONNECTING = 1;
public static final int READING = 2;
public static final int DONE = 3;
public static final int ERROR = 4;
• לקבועים שלמים אין בטיחות טיפוסים (type safety)
• אם יש שני טיפוסים כאלה, ניתן לבצע השמה מאחד לשני:
הם אינם נבדלים כי הם שלמים מבחינת הקומפילר
```

20

תוכנה 1 - חלק 8

טיפוסי מנייה כמחלקות

- טיפוס מנייה הם תת מחלקה של java.lang.Enum שבעצמה אינה enum. לא ניתן ליצור טיפוס מנייה ע"י ירושה מפורשת מ java.lang.Enum
- לא ניתן לרשת מטיפוסי מנייה, כאילו הם הוגדרו final
- טיפוס מנייה יכולים לממש ממשקים, וניתן להגדיר להם שרותים (לא נפרט)
- דוגמא: משפט switch עם טיפוס מנייה. ערך null יגרום לחריג. אם לא כל הערכים מופיעים כתווית (ואם לא מופיעה תווית default) נקבל אזהרה מהקומפילר

23

תוכנה 1 - חלק 8

טיפוסי מנייה אינם קבועים שלמים

- טיפוס מנייה אינם קבועים שלמים
- הטיפוס הוא מחלקה, והערכים הם עצמים מהמחלקה.
- יש בטיחות טיפוסים (לא ניתן לערבב בין שני טיפוסים כאלה)
- אין בנאי מיוצא (public). לא ניתן ליצור משתנה מהטיפוס שאין לו ערך. העצמים היחידים הם אלה שהוגדרו ב enum
- לא ניתן ליצור עותקים של העצמים
- העצמים האלה מקובעים
- ניתן להשוות ערכים אלה ב ==. קיים גם equals שממומש באמצעות == ולא ניתן לדריסה. ערכי enum יכולים להיות אברים באוסף (collection) כמו Set, List, Map

21

תוכנה 1 - חלק 8

```
DownloadStatus status = imagLoader.getStatus();
switch(status) {
case CONNECTING:
    imagLoader.waitForConnection();
    imagLoader.startReading();
    break;
case READING:
    break;
case DONE:
    return imagLoader.waitForConnection();
case ERROR:
    throw new IOException(imagLoader.getError())
}
```

24

תוכנה 1 - חלק 8

שימושים של טיפוס מנייה

- מיפוי מטיפוס מנייה (כטיפוס המפתח) לערכים אחרים. בג'אווה 1.5 הוסיפו מחלקה מיוחדת EnumMap לצורך זה
- קבוצות של ערכי מנייה - במקום להשתמש בקבועים שהם חזקות של 2, ופעולות לוגיות על ביטים.

תוכנה 1 - חלק 8

25

אתחול שדות - המשך

- שדות מופע ניתן לאתחל בבנאי.
- הערכים שהבנאי נותן לשדות המופע נקבעים כך שלאחר ביצוע הבנאי העצם מקיים את המשתמר של המחלקה.
- מה לגבי שדות מחלקה (סטטיים)?
- שדות המחלקה מהווים מעין עצם עצמאי; השירותים שלו הם שירותי המחלקה; אבל לכל עצם מהמחלקה יש התייחסות אליו ומותר לשירותי המופע לגשת אליו
- לכן, לשדות המחלקה יהיה משתמר משלהם
- גם שירותי המחלקה וגם שירותי המופע חייבים לכבד אותו, כי לכולם יש גישה לשדות המחלקה

תוכנה 1 - חלק 8

28

אתחול שדות המחלקה

- לפעמים המשתמר של שדות המחלקה פשוט ואתחול האוטומטי או הידני שלהם מבטיח את קיומו,
- ```
class Version {
    private static Version free_list; null is ok
    ...
class Paragraph {
    public final static int DIR_LTR   =0x01;
    ...
```
- אבל לפעמים זה לא מספיק; לפעמים המשתמר מסובך מדי, ולפעמים האתחול עלול להודיע על חריגים שצריך לטפל בהם

תוכנה 1 - חלק 8

29

```
public enum DrinkFlags {
    SHORT, TALL, GRANDE, DOUBLE, SKINNY,
    WITH_ROOM, SPLIT_SHOT, DECAF }
EnumSet<DrinkFlags> drinkflags =
    EnumSet.of(DrinkFlags.DOUBLE,
               DrinkFlags.SHORT,
               DrinkFlags.WITH_ROOM);
boolean isbig =
    drinkflags.contains(DrinkFlags.TALL ||
                       DrinkFlags.GRANDE);
```

תוכנה 1 - חלק 8

26

אתחול שדות

- ניתן לאתחל שדות בכמה דרכים:
- אתחול אוטומטי (ערך המחדל של הטיפוס)
- אתחול מפורש בהגדרת השדה:

```
class SomeClass {
    private int x = 13;
    private static String msg = "hello";
    ....
}
```

- מה נעשה אם האתחול מורכב יותר, ודורש מספר פעולות?

תוכנה 1 - חלק 8

27

אתחול סטאטי

```
class Sentence {
    private static Set prepositions;
    static {
        prepositions = new HashSet();
        try {
            FileReader r
                = new FileReader("preps.txt");
            ... read the file and fill the set
        } catch (IOException e) {...}
    }
    ...
```

תוכנה 1 - חלק 8

30

המחלקה

```
VersionedString vs = ...  
Class x = vs.getClass();           an Object method  
Class y = VersionedString.class;   literal  
Class z = Class.forName("VersionedString");  
                                     static lookup
```

- העצם שמייצג את המחלקה יכול להחזיר את הפרטים לגביה: שם, את מי מרחיבה ומממשת, שדות, שירותים ובנאים
- למשל, בניית עצם תוך שימוש בבנאי ברירת המחדל:

```
VersionedString a  
= (VersionedString) z.newInstance();  
• אפשר אפילו ליצור עצמים באופן דינאמי
```

34

תוכנה 1 - חלק 8

חוקי האתחול

- האתחול הסטטי יתבצע לפני הפעלת שירות מהמחלקה, כולל שירותי מחלקה וכולל בנאים
- אם יש כמה גושי אתחול סטטיים (ואולי גם פסוקי אתחול פשוטים) הם יתבצעו לפי סדר הופעתם; סגנונית, עדיף לרכז את כל האתחולים הסטטיים לגוש אחד
- במחלקה מרחיבה אם גם למחלקת הבסיס יש אתחול סטטי, האתחול של הבסיס יתבצע לפני האתחול של המרחיבה
- אם האתחול הסטטי מפעיל שירותים של מחלקות אחרות, הן יאותחלו קודם
- סביבת זמן הריצה בוחרת בעצמה את זמן האתחול הסטטי בהתחשב באילוצים הללו

31

תוכנה 1 - חלק 8

singleton במקום אתחול סטטי מסובך

- עדיף אולי להשתמש בתבנית היחיד (singleton) במקום בשדות מחלקה מרובים; מצב המחלקה נהפך למצב של עצם רגיל, שמשותף לכל העצמים במחלקה

```
class MyClassStatic {  
    ... instance fields  
    public MyClassStatic () {...}  
    ... instance methods  
}  
  
class MyClass {  
    private final static MyClassStatic mcs  
        = new MyClassStatic();  
}
```

32

תוכנה 1 - חלק 8

כמה מילים על השתקפות (reflection)

- בג'אווה, המבנה של הקוד (מחלקות, שירותים, ושדות) זמין בזמן ריצה ומאפשר לחקור את מבנה הקוד
- יש מחלקה שהעצמים שלה מייצגים מחלקות, מחלקה שמייצגת חבילות, מחלקה לשירותים, מחלקה לשדות, ומחלקה לבנאים
- ניתן להפעיל בנאים ושירותים בעזרת העצמים המייצגים

```
java.lang.Class  
java.lang.Package  
java.lang.reflect.Constructor  
java.lang.reflect.Method  
java.lang.reflect.Field
```

33

תוכנה 1 - חלק 8